

Talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma 2017 – 2019

Maakuntavaltuusto 21.11.2016

Sisällysluettelo:

1.	Muutoksen hallinta maakunnissa ja kunnissa	2
2.	Pohjois-Savon liiton toiminta-ajatus ja tehtävät sekä yhteistyö ja edunajaminen	3
2.1	Toiminta-ajatus ja tehtävät	3
2.2	Yhteistyö ja edunajaminen	4
3.	Talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma 2017 - 2019 päävastuualueittain.....	5
3.1	Aluekehityksen päävastuualue	5
3.2	Alueidenkäytön päävastuualue	7
3.3	Hallinnon päävastuualue	9
4.	Talousarvion ja -suunnitelman rakenne	11
5.	Talousarvion laadinnan yleiset periaatteet	12
	Käyttötalousosa/tulosityksittäin	15
	Tuloslaskelmaosa/koko liitto	17
	Talousarvion ja taloussuunnitelman rahoitusosa.....	18
	Jäsenkuntien maksuosuusarviot vuodelle 2017	18
	Pohjois-Savon kehittämisrahasto/maksuosuusarviot vuodelle 2017.....	19
	Liite 1. Maakunnan suunnittelujärjestelmä.....	20
	Liite 2. Pohjois-Savon liiton organisaatio.....	21
	Liite 3. Henkilöstöorganisaatio 2017	22
	Liite 4. Jäsenkuntien maksosuudet (€/as) maakuntien liittojen toimintoihin v. 2010-2015	23
	Liite 5. Maakuntien liittojen jäsenkuntien maksosuudet, varsinainen toiminta, talousarvio v. 2016 (euroa/asukas).....	24
	Liite 6. Pohjois-Savon toteutunut kehitys sekä maakuntaohjelman tavoitteet vuodelle 2017.....	25

Pohjois-Savon liiton julkaisu B:96
Kuopio 2016

Pohjois-Savon liitto
Sepänkatu 1, PL 247, 70101 Kuopio
puh. (017) 550 1400
e-mail: kirjaamo@pohjois-savo.fi

ISBN 978-952-5759-06-6
ISBN (pdf) 978—952-5759-07-3
ISSN 1238-5514

1. Muutoksen hallinta maakunnissa ja kunnissa

Pohjois-Savon liitto on saanut merkittävän ja vastuunalaisen tehtävän huolehtia siitä, että sote- ja maakuntauudistus maakunnassamme etenee suunnitelmien mukaisesti asetetussa aikataulussaan. Tämä tehtävä on toteutettava määrätietoisesti yhteistyössä maakunnan eri toimijoiden kanssa. Avoimuus luo luottamusta ja luottamuksen kasvattamaan pääomaan uudistuksessa vahvasti nojataan. Tavoitteena on luoda uudistuksen osapuolien yhteinen käsitys asiakaslähtöisistä palvelukokonaisuuksista. Muutosta ohjaa tulevaisuusorientaatio, jossa ei sijoitella nykyisiä toimintoja uusiin muotteihin vaan suunnitellaan toimintaa sen pohjalta, mitä ja miten asiakkaat tulevaisuudessa palveluja kaipaavat.

Maakuntauudistus vaikuttaa satojen organisaatioiden lakkauttamiseen, satojen tuhansien henkilöiden työhön ja työpaikkaan sekä kaikkiin kansalaisiin. Onhan kyseessä Suomen historian merkittävimpiin kuuluva hallinnollinen muutos ja liikkeenluovutus. Pohjois-Savolle tarjotaan paikkaa täyden palvelun maakuntana, yhtenä vain viidestä, josta löytyvät yliopistosairaala lähtien kaikki merkittävät kansalaisten arkeen vaikuttavat palvelut. On itsestämme kiinni, miten tämän mahdollisuuden hyödynnäme.

Pohjois-Savo on mahdollista nostaa yhteistyöllä maamme kärkeen. Päähuomion tulee aina olla tuohentuojiissa ja hyvinvointimme mahdollistajissa, menestyksen eväissä. Olemme erityisen hyviä kone- ja energiateknologiassa, bio- ja metsätaloudessa, elintarviketeollisuudessa, puhtaan veden ja ilman innovaatioissa sekä hyvinvointitalouden eri sektoreilla. Myös matkailussa ja kaivannaisteollisuudessa on hyviä kasvun näkymiä. Meillä on uutta orastavaa kasvua yritysten liikevaihdolla ja viennin arvolla mitaten, mutta matka on pitkä päästäksemme vuoden 2008 huipulukemiin. Suunta on kuitenkin vaihteeksi hyvä ja tätä kehitystä on kaikin keinoin vahvistettava.

Kaikki aluekehittämiseen ja kilpailukykyyn liittyvät resurssit ja tavoitteet on jatkossa yhtenä maakunnallisena kokonaisuutena sen sijaan, että eri hallinnonalat kilpailevat vähenevistä resursseista keskenään. Koko maakunnan vahvuudet ja kasvun uudet aihiot ovat paremmin hyödynnettävissä ja koottavissa yhteen. Kilpailukykyä on mahdollista vahvistaa kuntien, maakunnan, oppilaitosten ja elinkeinoelämän yhteistyöllä.

Kuntien roolin muutos ja hakeminen aiheuttaa ristiriitaisia näkemyksiä. Osa ajattelee uudistuksia menetyksinä, vallan puutteena, päätösvalan pienenemisenä ja toiset saattavat ajatella uuden tilanteen vapautumisena, jopa helpotuksena muun muassa kuntatalouden ennakkointiin.

Kuntien on olennaista löytää rooli, joka ei nojaa pelkästään palveluihin ja vallankäyttöön vaan laajasti elinvoiman perustalle. Paras kombinaatio tulee hyvinvointi-, elinkeino- ja yhteisöjen alusta roolin yhdistelmästä, väheksymättä perinneroolin merkitystä identiteetin ylläpitäjänä. Tämä ei tapahdu itsestään vaan se edellyttää tietoista uudelleenorientoitumista ja johtamista. Kunnan yksi tärkeimmistä tehtävistä jatkossakin on demokratian ylläpitäminen. Kunnan olemassaolo antaa pohjan ja tunteen siitä, että omiin asioihin pystytään vaikuttamaan. Kansalaisen etu on maakunnan ja kunnan yhteinen asia.

Nyt tarvitaan määrätietoista johtamista, muutoksenhallintaa sekä maakuntamme edunajamista vahvaan kumppanuuteen, luottamukseen ja yhteistyöhön nojaten. Onnistuessamme hallintojen edunajamisesta päästään aitoon kansalaisen edunrakentamiseen.

*Marko Korhonen
maakuntajohtaja*

2. Pohjois-Savon liiton toiminta-ajatus ja tehtävät sekä yhteistyö ja edunajaminen

2.1 Toiminta-ajatus ja tehtävät

Pohjois-Savon liitto on kunnallisen itsehallinnon periaatteiden mukaan toimiva lakisääteinen kuntayhtymä.

Pohjois-Savon liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden eduksi jäsenkuntiansa yhteisenä edunvalvontaa-, kehittämis- ja suunnittelukuntayhtymänä. Pohjois-Savon liitto on maakunnan yhteisen tahdon muodostaja ja aineellisen ja henkisen hyvinvoinnin kehittäjä.

Pohjois-Savon liitto on eri vaikuttajatahojen yhteistyöorganisaatio. Liitto edistää toimenpiteillään maakunnan eri toimijoiden kansainvälistymistä.

Aluekehitysviranomaisena Pohjois-Savon liiton tehtävä on vastata maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman laadinnasta ja toteutuksesta. Pohjois-Savon liitto vastaa maakuntakaavoituksesta eli ylikunnallisesta yleispiirteisestä alueidenkäytön suunnittelusta. Pohjois-Savon liitto vastaa myös eri EU-ohjelmien ja kansallisten erityisohjelmien laadinnasta ja toteutuksesta.

Maakuntavaltuuston hyväksymä taloussuunnitelma on keskeinen liiton toiminnan johtamisväline. Siinä määritellään liiton toiminnan tavoitteet, tehtävät ja resurssit.

Pohjois-Savoa kehitetään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että Pohjois-Savon sekä laajemmin koko Itä-Suomen valtakunnallinen ja kansainvälinen asema vahvistuu lähivuosina niin aineellisissa kuin henkisissä voimavaroissa. Liitto edistää toimenpiteillään maakunnan ja sen eri toimijoiden kansainvälistymistä.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää maakunnan sisällä vahvaa yhtenäistä näkemystä ja halua sekä määrätietoista yhteistyötä. Tavoitteena on myös, että yhä suurempi osa asioista suunnitellaan ja tehdään laajana itäsuomalaisena yhteistyönä.

Näistä tavoitteista määräytyvät liiton tehtävät, jotka johtosäännön mukaan ovat:

- Maakunnan edunajamis- ja kehittämistehtävät
- Aluekehityksestä annetun lain ja asetuksen mukaiset tehtävät
- Maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen mukaiset tehtävät
- Muissa laeissa ja alemman asteisissa säädöksissä maakuntien liitoille erikseen määrätyt tehtävät

Liiton toimiston organisaatio on jaettu toiminta-ajatuksen ja tehtävien tehokasta ja taloudellista saavuttamista varten päävastuualueisiin seuraavasti:

- Aluekehittämisen päävastuualue
- Alueiden käytön päävastuualue
- Hallinnon päävastuualue

Vuoden 2017 toiminnassa vakiintuneiden tehtävien lisäksi painottuu vuoden 2016 aikana alkanut uuden itsehallinnollisen maakunnan valmistelu, minkä koordinointi on annettu maakuntaliittojen tehtäväksi. Pohjois-Savo on lisäksi yksi viidestä yhteistoiminnan vastuumaakunnasta.

2.2 Yhteistyö ja edunajaminen

Maakunnan kehitystä tukevat edunajamistehtävät edellyttävät laaja-alaista yhteistyötä niin maakunnassa kuin maakunnan ulkopuolella. Edunajaminen liittyy maakuntastrategian ja maakuntaohjelman sekä Itä-Suomea tuleva EU:n alue- ja rakennerahastopolitiikan mukaisten tavoitteiden edistämiseen. Pohjois-Savon liiton yhteistyötä ja edunajamista tukevat kukin päävastuualue omalla alallaan.

Edunajamis- ja yhteistyötehtävät jaetaan maakunnallisiin ja/tai itä- ja pohjoissuomalaisiin, kansallisiin sekä EU:n ja globaalin tason kysymyksiin.

Maakunnallista ja itäsuomalaista yhteistyötä tehdään aluekehityslain mukaisella yhteistoiminta-alueella, Savo-Karjalan vaalipiirissä sekä Itä-Suomen neuvottelukunnassa. Aluekehityslain yhteistoiminta-alueen muodostavat Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon maakunnat. Yhteistoiminnan piiriin kuuluvat asiat, jotka ovat alueen pitkäjännitteisen kehittämisen kannalta merkittäviä, sisältyvät maakuntien ohjelmiin sekä koskevat pääosin koko yhteistoiminta-aluetta. Yhteistoiminta-alueen päätöksenteko tapahtuu liittojen yhtäpitävin päätöksin. Yhteistoiminnan vetovastuu on vuorovuosin kullakin liitolla, v. 2017 vetovuorossa on Etelä-Savon maakuntaliitto.

Eduskuntavaaleja koskevan vaalipiiriudistuksen johdosta Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat muodostivat Savo-Karjalan vaalipiirin vuoden 2015 eduskuntavaaleissa. Valitut 16 kansanedustajaa edustavat kahta maakuntaa, mikä lisää yhteistyötarvetta sekä kansanedustajien kanssa että maakuntien kesken.

Itäsuomalaista yhteistyötä ja edunajamista toteutetaan Itä-Suomen neuvottelukunnassa, missä ovat mukana Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Karjala ja Kainuu. Itä-Suomen neuvottelukunta tekee myös kansallisen tason yhteistyötä Pohjois-Suomen neuvottelukunnan kanssa molemmille alueille yhteisissä asioissa.

EU:n ja globaalin tason yhteistyötä ja edunajamista toteutetaan Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen Brysselin toimiston sekä Pohjois-Savon liiton omien suorien kontaktien avulla. Luettelo maakunnan edunajamisen kohteista tarkempine tietoineen ovat maakuntaohjelman toimenpidesuunnitelmassa.

Maakunnan omat merkittävimmät edunajamisen kohteet ovat edelleen Fimean toimintojen siirtyminen Kuopioon, Kuopion tavara- ja henkilöratapihan parantaminen, Ylivieska-lisalmi-Kontiomäki -radan sähköistys ja Yara-Siilinjärvi -radan sähköistys.

Itä-Suomen yhteisiä edunajamisen kohteita ovat VT5:n parantaminen sekä Karjalan radan ja Savon radan perusparantaminen. Pohjois-Suomen kanssa yhteisiä edunajamisasioita ovat laajakaistahankkeen toteuttaminen ja elinkeinoelämän kannalta tärkeiden kanta-, seutu- ja yhdysteiden sekä yksityisteiden parantaminen ja ylläpito, ja myös uuden EU-ohjelmakauden valmistelussa Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien aseman turvaaminen.

Kansallisen tason merkittävin edunajamisen kohde on tulevan maakunnan mahdollisimman laajan itsehallinnon turvaaminen.

3. Talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma 2017 - 2019 päävastuualueittain

3.1 Aluekehityksen päävastuualue

Päävastuualueen vastuu: aluekehitysjohdaja Satu Vehreävesa

Tehtävät

Aluekehityksen päävastuualue vastaa alueiden kehittämislain mukaisesti maakunnan yleisestä kehittämisestä, käsittäen mm. maakuntastrategian ja maakuntaohjelman laadinnan sekä ohjelmien toimeenpanon maakunnassa (painopistevalinnat, tuen kohdentaminen, toteutuksen sekä alueellisen kehityksen seuranta). Kehittämistoimintaa tukevat maakunnan kehityksen sekä koulutustarpeiden ennakointi ja maakunnan kansainvälistymisen tukeminen, mm. erillisohjelmia hyödyntämällä sekä kansallinen ja kansainvälinen edunajaminen.

Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit talousarviovuodelle 2017

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Kehitetään elinkeinoelämää palvelevia asiakasläh- töisiä uudenlaisia toimintatapoja ja organisoitumista yhdessä muiden organisaatioiden kanssa	Tehdään maakuntauudistuksen esivalmisteluvaiheeseen liittyvät tarvittavat selvitykset, valmistellaan toimintamalliehdotuksia eri organisaatioista uusille maakunnalle koottavista aluekehitysteh- tävistä, yhdessä ao. muiden organisaatioiden kanssa.	
Edistetään maakunnan kasvua ja kilpailukykyä maakuntasuunnitelman ja -ohjelman linjausten mukaisesti.	Päivitetään maakunnan strategia ja maakuntaohjelma; päivityksessä huomioidaan voimassa olevan maakuntaohjelman ulkoisen arvioinnin tulokset. Kehittämisstrategian linjauksiin ei arvioinnin mukaan ole tarve tehdä suuria muutoksia, mutta digitalisaation ja viennin edistämiseen haetaan lisää käytännön toimia. Maakuntaohjelman päivityksessä kuullaan yritysten ja muiden keskeisten tahojen näkemyksiä sekä hyödynnetään maakunnallisen ennakoitihankkeen tuloksia. Suunnataan kehittämisrahoitusta ja edunajamista maakuntaohjelman tavoitteita tukeviin kohteisiin. Kehittämisen painopisteet ja tuen kohdentaminen linjataan laadittavassa maakuntaohjelman toimenpanosuunnitelmassa. Osana maakuntaohjelman toimeenpanoa varmistetaan rakennerahastovarojen täysimääräinen hyödyntäminen maakunnassa sekä varojen oikea kohdentaminen.	Maakuntaohjelman seuranta- ja mittarit (työllisyys, tk-volyymi jne.) pohjalta seurataan maakunnan kehitystä vuosittain laadittavan maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman yhteydessä. Tilanne raportoidaan laadittavassa maakunnan tila- ja raportissa sekä aluetaloussat- sauksessa (2krt./v.) ja erillisessä rahoitustiedotteessa.
Vahvistetaan ylimaakunnallista yhteistyötä alueiden kehittämisessä.	Aktivoidaan ja tuetaan useamman maakunnan kumppanuuksia, etenkin Itä- ja Pohjois-Suomessa sekä maakunnan painopistealojen osalta Keski-Suomen ja muiden maakuntien kanssa.	Ylimaakunnalliset hankkeet ja niissä mukana olevat tahot

	<p>Tiivistetään edunajamisyhteistyötä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa.</p>	
<p>Tuetaan maakunnan kansainvälistymistä, niin kuntien, koulutuksen kuin elinkeinoelämän.</p>	<p>Parannetaan Euroopan alueiden välisten, rajat ylittävien ja muiden erillisohjelmien tunnettuutta sekä tuetaan kuntia, oppilaitoksia ja muita tahoja hankevalmistelussa. Autetaan em. tahoja kansainvälisten kumppanuuksien löytämisessä.</p>	<p>Valmistellut hankkeet, uudet kv-kumppanuudet</p>
<p>Koulutustarpeen ennakoinnilla tuetaan maakunnan kilpailukykyä, mm. varmistamalla osaavan työvoiman saatavuus.</p>	<p>Maakunnallisessa ennakointihankkeessa (elokuu 2016 – heinäkuu 2018) laaditaan vaihtoehtoiset kehittämisskenaariot yritystoiminnasta, työvoiman tarpeesta ja koulutustarpeista. Skenaariot perustuvat mm. yrityshaastatteluihin ja valmisteltaisiin investointihankkeisiin. Varsinkin yrityskierros tukee maakunnan kehittämisskenaarioita. Tuloksia hyödynnetään oppilaitosten toiminnassa, hankkeiden suunnittelussa ja maakunnan edunajamisessa.</p>	<p>Ennakointisivuston ja -verkoston ylläpito, koulutuksen alueellinen kehittämissuunnitelma, vaihtoehtoiset skenaariot työvoima- ja koulutustarpeesta.</p>
<p>Varmistetaan riittävien aluekehitysresurssien saatavuus EU-kaudella 2021-2027.</p>	<p>Ollaan mukana pohjoisten harvaanasuttujen alueiden (NSPA) sekä erikseen itä- ja pohjoissuomalaisessa edunajamisessa tulevan EU-kauden (2021-2027) osalta. Käydään tarvittavat neuvottelut työ- ja elinkeinoministeriön sekä EU:n komission kanssa.</p>	<p>OECD:lta tilatun raportin suositukset jatkosta</p>

Arvio suunnittelukauden 2017 – 2019 toiminnan kehittymisestä

Maakuntaudistus ja sen mukanaan tuoma uudenlainen organisointi, nykyistä laajemmat kokonaisresurssit tulevat vaikuttamaan toiminnan luonteeseen. Tavoitteena on löytää uuden maakuntaorganisaation toiminnassa perinteiset sektorirajat ylittävä palvelumalli, joka tukee entistä paremmin maakunnan elinkeinoelämän kilpailukykyä. Maakuntaudistus tulee voimakkaasti vaikuttamaan toimintatapaan ja toiminnan organisointiin.

Fokusoidaan entistä tarkemmin käytettävissä olevaa, pienentyntä kehittämisrahoitusta maakunnan painopistealoille. Tuetaan aktiivisesti vaikuttavien hankkeiden aikaansaamista. Tiivistetään osaamisalakohtaista yhteistyötä muiden maakuntien kanssa.

Yleisen aluekehitysrahoituksen vähentyessä suunnataan painopistettä entistä enemmän kansainvälisten rahoituslähteiden hyödyntämiseen sekä tiivistetään yhteistyötä muiden Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa kv-rahoituksen hakemisessa.

3.2 Alueidenkäytön päävastuualue

Päävastuualueen vastuu: suunnittelujohtaja Paula Qvick

Tehtävät

Alueidenkäytön päävastuualue vastaa maankäyttö- ja rakennuslain maakunnan liitoille antamista tehtävistä, kuten maakuntakaavoituksesta ja lausuntojen valmistelusta maankäyttöön ja ympäristöön liittyvistä laeista ja strategioista. Näiden tehtävien kautta edistetään kestävästi Pohjois-Savon menestymisen mahdollisuuksia.

Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit talousarviovuodelle 2017

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Edistetään voimassaolevien maakuntakaavojen toteutumista kuntakaavoituksen, seurannan ja hankkeiden kautta.	Lausunnot annetaan kaavoista pyyntöaikataulun puitteissa, maankäyttöön liittyvistä asioista käydään vuoropuhelua kuntien kanssa. Lisäksi osallistutaan keskeisimpiä kaavahankkeita koskeviin viranomaisneuvotteluihin. Kaavoituskatsauksessa 2017 kuvataan Pohjois-Savon kaavoitustilanne ja lyhyesti yleisempi alueidenkäytön ja liikennejärjestelmän osalta. Osallistutaan kuntien kehittämiskeskusteluihin mahdollisuuksien mukaan.	Lausuntojen määrä Hankkeet, joihin osallistutaan. Kuntien kehittämiskeskusteluissa maakuntakaavoista saatu palaute.
Aloitetaan kokonaismaakuntakaavan 2040 tarkistus.	Laaditaan kaavan tarkistamisen lähtökohdat ja tavoitteet sisältävä osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Teetätetään tarvittavat selvitykset. Järjestetään vuoropuhelu sidosryhmien kanssa sekä sähköisesti että työryhmätyöskentelyn kautta.	OAS Prosessin eteneminen Käynnistettävät selvitykset
Maankäyttöä, liikennejärjestelmää ja ympäristöä koskevissa laeissa, strategioissa ja ohjelmissa on huomioitu Pohjois-Savon tarpeet.	Lausunnot lakiesityksistä, strategioista ja ohjelmista, työryhmätyöskentely. Etukäteen vaikuttaminen, edunajaminen sekä infran vastuutahoihin että operaatoreihin. Itä- ja Pohjois-Suomen liikennejärjestelmän tavoitteiden yhteensovittaminen sekä kärkihankkeiden edistäminen. MAAS-ajattelun hankkeiden edistäminen.	Pohjois-Savolle tärkeät näkökohdat huomioitu, esitetyt muutokset toteutuneet. MAAS-hankkeet Liikennejärjestelmää koskevat investoinnit saavutettu aikataulussa.

Arvio suunnittelukauden 2017 – 2019 toiminnan kehittymisestä

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus etenee, jonka osalta on tavoitteena selkeyttää kaavajärjestelmää ja huomioida paremmin erilaisten alueiden olosuhteet.

Maakuntakaavan tarkistamisen ensimmäinen vaihe käynnistetään v. 2017. Tässä käynnistettävässä vaihemaakuntakaavassa käsitellään mm. muutoksia Puolustusvoimien alueisiin, valtakunnallisiin ja maakunnallisiin maisema-alueisiin, lisäksi osoitetaan uudet soidensuojelutyöryhmän ehdottamat alueet. Lisäksi kaavassa voidaan päivittää mm. tie-, rata- ja vesiliikennettä koskevat maakuntakaavamerkinnot, tarkentaa kauppaa koskevat merkinnät vastaamaan uutta lainsäädäntöä sekä kumota ne tuulivoimaa koskevat maakuntakaavamerkinnot, jotka Puolustusvoimat on todennut mahdottomiksi toteuttaa.

Tavoitteena on, että Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 tarkistamisen ensimmäisessä vaiheessa käsiteltävien teemojen määrä pidettäisiin suppeana niin, että kaava saataisiin vietyä maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn jo v. 2019. Tämän vaihemaakuntakaavan laatimisen jälkeen, noin vuonna 2019-2020, aloitettaisiin Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 toisen vaiheen laatiminen. Toisessa vaiheessa käsiteltäisiin ne maankäyttöluokat, joita ei tarkasteltu ensimmäisessä vaiheessa.

Osallistumisprosesseissa hyödynnetään käyttöön otettavia uusia sähköisiä välineitä (kartta- ja kyselypalvelujärjestelmä).

Itä-Suomen liikennejärjestelmäsuunnittelussa ollaan aktiivisesti mukana. 5-tien ja Savon radan kehittämisvyöhykkeen osalta tehdään yhteistyötä laajalla rintamalla. Elinkeinoelämän tarpeita liikennejärjestelmän suhteen arvioidaan vuosittain mm. monipuolisen luonnonvarataloutemme ja metsäteollisuuden investointien johdosta. Yhdessä muiden Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa pyritään vaikuttamaan siihen, että kilpailukyvyllä ja saavutettavuudelle tärkeitä lentoliikenneyhteyksiä ja -infrastruktuuria kehitetään aktiivisesti.

3.3 Hallinnon päävastuualue

Päävastuualueen vastuu: hallintojohtaja Tarja Miettinen

Tehtävät

Hallinnon päävastuualue vastaa toimielintyöskentelystä, kuntayhtymän taloussuunnittelusta ja seurannasta, talous- ja henkilöstöhallinnosta, asiakirjahallinnosta ja arkistotoimesta, ICT-, hankinta- ja muista tukipalveluista sekä EU- ja kansallisten hankkeiden maksatuksesta. Hallinto huolehtii kuntataloustyöryhmän ja ICT-työryhmän työskentelystä, kuntien edunajamiseen liittyvistä asiantuntijapalveluista sekä tukee osaltaan muiden päävastuualueiden vastuulla olevia prosesseja.

Hallinto koordinoi ja tukee Pohjois-Savon sote-hanketta (PoSoTe), vastaa yhteispalvelujen edistämisestä sekä maakunnallisen Laaja-kaistaa kaikille -hankkeen toimeenpanosta.

Hallinto tukee liiton aktiivista ja objektiivista sisäistä ja ulkoista tiedottamista ja markkinointia.

Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit talousarviovuodelle 2017

Tavoite	Toimenpide	Mittari
Maakunta- ja sote-uudistuksen esivalmisteluvaiheen toteuttamisen tarvitsemat järjestelyt toimivat liiton osalta	Maakuntauudistuksen esivalmisteluvaiheen valmisteluryhmän ja sen alaryhmien sekä sote-valmisteluorganisaatioiden toiminnan organisoiminen ja ylläpitäminen, tarpeellisten tukitoimintojen ja resurssien järjestäminen uudistusten toteuttamiseen	Liitolla on tarpeelliset resurssit esivalmisteluvaiheen toteuttamiseen.
ICT mahdollistaa nykyaikaiset työmuodot ja vaatimukset sähköiselle asiointille.	Tehostetaan asioiden valmisteluprosessia, Dynasty-asianhallinta- järjestelmän käyttöä ja sähköistä asiointia. Käyttökoulutusta jatketaan suunnitelmallisesti.	Tietojärjestelmät ovat käytettävissä 24/7 lukuun ottamatta suunniteltuja käyttökatoja. Tietojärjestelmät ovat helpokäyttöisiä ja käytettävissä.
Resurssit ovat määrärahojen mukaiset.	Toteutetaan YT-neuvotteluissa sovittua tasapainotusohjelmaa vuosina 2016 - 2018.	Budjetti ei ylitä.
Henkilöstö voi hyvin ja henkilöstötyytyväisyys on parantunut.	Henkilöstösuunnitelman toimeenpano. Voimavarat työssä kyselyn 2015 tulosten pohjalta laadittua TYHY-kehittämissuunnitelmaa toteutetaan.	Henkilöstötyytyväisyys kokonaisuutena paranee vuoden 2012 tasosta. Sairauspoissaolojen määrä ei kasva.
Toiminta on sujuvaa ja tehokasta, toimitaan sovittujen käytäntöjen mukaisesti.	Toimintaohjeet ja säännöt ovat ajan tasalla ja niitä noudatetaan. Vastuuhenkilöt raportoivat toiminnan havainnoista sisäistä valvontaa suorittaessaan. Tarvittaessa tuetaan sisäisellä koulutuksella.	Keskeiset työprosessit on kuvattu. Selkeät tehtävävastuut.
Riittävä julkisten palvelujen kehittämistyön tuki Pohjois-Savossa.	Järjestetään ja koordinoidaan tarvittaessa Pohjois-Savon sisäisen yhteistyön tarvitsemat yhteistyökäytännöt, pysyvät työryhmät ja muut foorumit.	Ennakoiva kuntatalous. Tiivistyvät yhteistyökäytännöt mm. ICT-hankinnoissa, maakuntauudistuksessa ja sotessa.

Arvio suunnittelukauden 2017 – 2019 toiminnan kehittymisestä

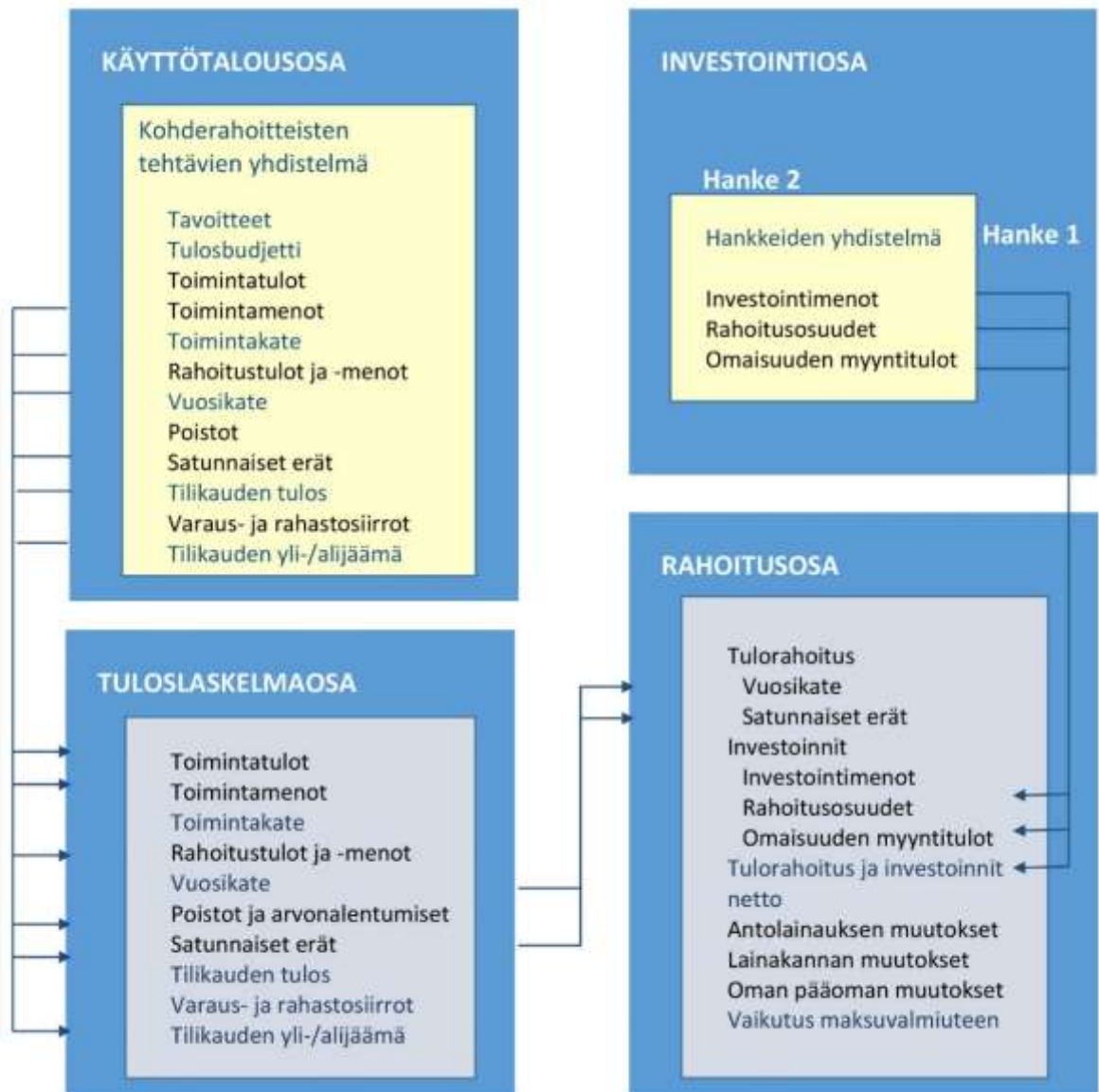
Maakunta- ja sote-uudistuksen esivalmistelun toteuttaminen on vuoden 2017 alkuvuoden aikana liiton tärkein tehtävä. Esivalmisteluvaiheen jälkeen 1.7.2017 alkaen väliaikainen hallinto ottaa vastuun uudistuksen toimeenpanosta. 1.1.2019 alkaen ollaan osa uutta maakuntavirastoa.

Pohjois-Savon liitto on käynnistänyt kuntiin jäävän tietohallinnon järjestämisen esiselvityksen, mikä valmistuu helmikuussa 2017. Tämän jälkeen käynnistyy toiminta esiselvityksessä laaditun suunnitelman toteuttamiseksi.

Hallinnon johdolla jatketaan koko toimiston työkäytäntöjen kehittämistä ennakoimalla uudistuva maakuntahallinto. Sisäisen kehittämistyön tukena hyödynnetään laadittua tietojärjestelmien kehittämissuunnitelmaa. Lisäksi jatketaan v. 2014 käyttöönotettuja yhdenmukaisia ja uudistettuja asianhallinnan käytäntöjä ja niiden edelleen kehittämistä. Ylläpitoon liittyviä vastuita, sisäisiä ohjeita sekä eri tehtävien uudistamismahdollisuuksia tarkennetaan.

Talous- ja palkkahallintopalvelujen ostopalvelusopimus Econia Yrityspalvelut Oy:n kanssa päättyy 31.12.2016, mutta sopimusta jatketaan 31.12.2018 saakka, jolloin liiton tehtävät siirtyvät pääosin uudelle itsehallinnolliselle maakunnalle.

4. Talousarvion ja -suunnitelman rakenne

5. Talousarvion laadinnan yleiset periaatteet

Talousarvio muodostuu edellä olevan kaavion mukaan käyttötalousosasta, investointiosasta, tuloslaskelmaosasta ja rahoitusosasta. Liiton talousarviossa ei ole investointiosaa, koska liitolla ei ole investointeja. Talousarviossa tulosyksiköittäin osoitetaan liiton toiminnan toimintatulot, -menot, rahoitustulot ja -menot, tilikauden tulos ja tilikauden ylijäämä/alijäämä.

1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Mikäli kunnalla tai kuntayhtymällä on taseessa alijäämää, se tulee kattaa. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee kuntalain mukaan myös kuntayhtymiä. Pohjois-Savon liitolla ei ole alijäämää taseessa.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio laaditaan siten, että edellytykset liiton tehtävien hoitamisen turvataan. Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Liiton toiminta jakautuu seuraaviin tulosyksiköihin:

- luottamushenkilöhallinto
- toimisto (sisältää aluekehityksen, alueiden käytön ja hallinnon päävastuualueet)
- rakennerahasto
- projektit
- Pohjois-Savon kehittämisrahasto

Edellä mainituista kunnilta perittävillä maksuosuuksilla rahoitetaan varsinainen toiminta (=luottamushenkilöhallinto ja liiton toimisto) sekä osa rakennerahaston toimintaa. Erillisenä kunnilta peritään maksuosuudet Pohjois-Savon kehittämisrahastoon.

Talousarviossa esitetään kunkin päävastuualueen tehtävät, tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit talousarviovuodelle 2017 sekä arvio suunnittelukauden toiminnan kehittymisestä. Maakuntauudistus toteutetaan 1.1.2019 lukien ja siitä syystä euromääräisiä tietoja ei ole suunnitteluvuodelle 2019. Osavuosiraportti edellä mainittujen tavoitteiden toteutumisesta talousarviovuodelta tehdään 30.6. tilanteesta maakuntahallitukselle ja se annetaan tiedoksi myös tarkastuslautakunnalle.

Liitolla on toistaiseksi voimassa oleva vuokrasopimus Senaatti-Kiinteistöjen kanssa toimitiloista siten, että vuokra-aika päättyy aikaisintaan toukokuussa 2021 (vuokravastuu vuoden 2015 tilinpäätöksen mukaan oli 1.179.366,50 €).

Liiton vakinaisen henkilöstön määrä on talousarviovuoden alussa 26 henkilöä, joista 1 on osaaikaeläkkeellä ja 1 on määräaikainen 31.12.2017 saakka. Lisäksi projekteissa toimii 2 henkilöä (30.9.2016 tilanne).

Eläkejärjestelmän uudistus tulee voimaan 1.1.2017. Tällöin mm. vanhuuseläkeikä nousee asteittain 65 vuoteen. Eläkeikä nousee ikäluokka kerrallaan aina kolmella kuukaudella alkaen v. 1955 syntyneistä, joiden eläkeikä on 63 vuotta 3 kuukautta. Vuonna 1962 syntyneet ovat ensimmäinen ikäluokka, joiden eläkeikä on 65 vuotta.

Vakinaisesta henkilöstöstä suunnittelukaudella 2017-2018 eläkeikä täyttyy viidellä tällä hetkellä töissä olevalla henkilöllä.

Talousarvion sitovuus

Maakuntavaltuustoon nähden maakuntahallitusta sitova taso talousarvion varsinaisessa toiminnassa (luottamushenkilöhallinto, toimisto ja rakennerahasto) on näiden tulosyksiköiden yhteenlaskettujen tulojen ja menojen netto.

Maakuntahallitukseen nähden sitova taso on jäljempänä määriteltyjen tulosyksiköiden (luottamushenkilöhallinto, toimisto, rakennerahasto, projektit ja Pohjois-Savon kehittämisrahasto) bruttomenot/bruttotulot tulosyksiköittäin.

Kunnat rahoittavat maksuosuuksilla varsinaisen toiminnan (=luottamushenkilöhallinto + hallinto sekä osa rakennerahastosta) menot. Kunnilta peritään maksuosuuksina v. 2017 2.359.232 €, jossa lisäystä edellisvuoteen on 23.359 €. Suunnitteluvuoden 2018 eurot ovat samat kuin v. 2017. Kunnilta perittävät maksuosuudet säilyvät vuoden 2017 tasossa. Liitteinä on Suomen Kuntaliiton tietoihin perustuvat

- maakuntien liittojen jäsenkuntien maksuosuuksien (varsinainen toiminta + muu toiminta) vertailu vuosina 2010-2016
- maakuntien liittojen jäsenkuntien maksuosuuksien varsinaisen toiminnan vertailu euromääräisesti asukasta kohden vuonna 2016

Varsinaisen toiminnan menot on arvioitu mahdollisimman realistisesti ja YT-neuvotteluissa sovitun toimenpideohjelman mukaisesti vähentyneet toiminnan resurssit ja henkilöstön määrä huomioiden talousarviovuodelle ja suunnitteluvuosille.

Rakennerahastoon (=tekninen tuki) tulot tulevat EU:lta. Edellisellä rahastokaudella 2007-2013 EU:n tulot toimintaan ovat kattaneet toiminnasta aiheutuneet menot kokonaan. Uudella rakennerahastokaudella 2014-2020 EU:lta saatu rahoitus ei enää kata täysimääräisesti toiminnasta aiheutuvia kuluja, vaan liiton katettavaksi jää talousarviovuonna 157.416 € kunnilta perittävillä maksuosuuksilla. Rakennerahastotehtävät kuuluvat kuitenkin lain mukaan liitolle. Keväällä 2015 käynnistettyjen YT-neuvottelujen tuloksena menojen tasapainottamiseksi on laadittu toimenpideohjelma vuosille 2016-2018, jonka mukaan kaikki kulut ja toimintatavat otetaan kriittiseen tarkasteluun. Säästöjä tehdään mm. henkilötyötä uudistamalla, ostopalveluja ja kopiointia vähentämällä sekä asiointi- ja kokouspalveluja sähköistämällä. Lisäksi toimitiloihin etsitään aktiivisesti kumppaneita vuokravastuiden keventämiseksi.

Projekteihin varataan edellisvuosien suuruinen määräraha ja tuloarvio. Projektien tulot ja menot ovat yhtä suuret ja niiden rahoitus tulee pääosin ulkopuolisten rahoittajien kautta. Liiton talousarviossa on varattu 10.000 € liiton omien hankkeiden omarahoitusosuuksiin.

Rahastoissa Pohjois-Savon kehittämisrahastoon kunnilta kerätään 260.000 €. Rahastosta jaetaan avustuksia Pohjois-Savon kehittämisen kannalta merkittävien hankkeiden toteuttamiseen verkostoitumalla ja kansainvälistymällä. Erityisinä painopisteinä ovat yritystoiminnan edistämisen ja osaamisen tason kohottamiseen liittyvät innovatiiviset kehittämishankkeet.

Vuokrantasausrahasto tuloutetaan maakuntahallituksen 26.8.2014 päättämällä tavalla vuosina 2015-2018 siten, että rahaston vuosittainen tuloutettava määrä (49.000 €) käytetään rahaston sääntöjen mukaisesti osana liiton Sepänkatu 1:n vuokrakulujen kattamiseen.

Rahoitustuloissa ja -menoissa on varaus toimiston ja kehittämisrahaston korkotuloihin ja korkomenoihin.

Rahostosiirroissa on huomioitu kehittämisrahaston siirto rahastoon ja vuokrantasausrahaston siirto rahastosta.

Käyttösuunnitelmat

Maakuntavaltuuston talousarvion hyväksymisen jälkeen maakuntahallitus hyväksyy talousarvoin käyttösuunnitelman meno- ja tulolajeittain eriteltynä tulosityksiköittäin. Käyttösuunnitelmien yksityiskohtainen erittely tulo- ja menotileilleen perusteluteksteineen tehdään hallinnon päävastuualueella.

Maakuntaudistus 1.1.2019

Maakuntaliitto lakkautuu 31.12.2018, koska maakuntaudistus tulee voimaan 1.1.2019. Tästä syystä suunnitteluvuosi 2019 on jätetty tyhjäksi.

Käyttötalousosa/tulosyksiköittäin

POHJOIS-SAVON LIITON TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN TULOSLASKELMAOSA/TULOSYKSIKÖITTÄIN					
(8.9.2016 S)					
	TP 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019
TOIMINTATULOT				1 000 €	*)
LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO	0	0	0	0	
TOIMISTO, josta	2 372 718	2 383 373	2 391 732	2 392	
Myyntitulot, josta	2 292 673	2 338 873	2 362 232		
- kuntien maksusuudet	2 292 486	2 335 873	2 359 232	2 359	
Tuet ja avustukset	74 606	41 500	26 500		
Muut toimintatulot	5 440	3 000	3 000		
TEKNINEN TUKI / RAKENNERAHASTO, josta	694 897	241 000	241 860	242	
Tuet ja avustukset	694 897	241 000	241 860		
PROJEKTIT, josta	209 779	600 000	600 000	600	
Tuet ja avustukset	209 779	600 000	600 000		
RAHASTOT, josta	260 000	260 000	260 000	260	
Myyntitulot	260 000	260 000	260 000		
TOIMINTATULOT YHTEENSÄ	3 537 394	3 484 373	3 493 592	3 494	
TOIMINTAMENOT					
LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO, josta	-130 556	-198 667	-255 392	-256	
Henkilöstömenot	-79 622	-97 077			
Palvelujen ostot	-48 726	-100 390			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-429	-1 200			
Muut toimintamenot	-1 778	0			
TOIMISTO, josta	-1 933 935	-2 020 998	-2 030 567	-2 031	
Henkilöstömenot	-1 312 634	-1 315 573			
Palvelujen ostot	-361 609	-397 690			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-89 972	-102 300			
Avustukset	-2 150	-4 000			
Muut toimintamenot	-167 570	-201 435			
TEKNINEN TUKI / RAKENNERAHASTO, josta	-694 897	-434 032	-399 276	-399	
Henkilöstömenot	-503 265	-343 093			
Palvelujen ostot	-140 155	-55 774			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 038	-7 300			
Muut toimintamenot	-36 439	-27 865			
PROJEKTIT, josta	-209 779	-600 000	-600 000	-600	
Henkilöstömenot	-102 429				
Palvelujen ostot	-101 201				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-365				
Muut toimintamenot	-5 784				

RAHASTOT, josta	-265 857	-260 000	-260 000	-260	
Palvelujen ostot	-53	-500			
Avustukset	-265 805	-259 500			
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	-3 235 025	-3 513 697	-3 545 234	-3 546	
TOIMINTAKATE	302 369	-29 324	-51 643	-52	
RAHOITUSTULOT JA -MENOT					
TOIMISTO	2 236	1 000	1 000	1	
Korkotulot	2 051	1 200			
Muut rahoitustulot	203				
Korkomenot					
Muut rahoitusmenot	-18	-200			
RAHASTOT	0	3 000	2 000	2	
Korkotulot		3 000			
Muut rahoitusmenot					
VUOSIKATE / TILIKAUDEN TULOS	304 606	-25 324	-48 643	-49	
Siirto / Pohjois-Savon kehittämisrahasto	5 857	-3 000			
Tuloutus vuokrantasausrahastosta	49 000	49 000	49 000	49	
Tilinpäätössiirto P-S:n kehittämisrahastoon	-200 000				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	159 463	20 676	357	0	
TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT					
Toimintakate % (100 * Toimintakate/Toimintatuotot)	8,55	-0,84	-1,48	-1,49	
Vuosikate / Poistot % (Liitolla ei ole poistoja)					
Taseen kertynyt ylijäämä, 1000 €	687	708	708	708	
Huom!					
Kustannuspaikan nimimuutos:					
Tekninen tuki vuodet -2015					
Rakennerahasto vuodet 2016-2018					
*) maakuntaudistus 1.1.2019					

Tuloslaskelmaosa/koko liitto

(8.9.2016 Sj)	TP 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019
				1 000 €	*)
TOIMINTATULOT	3 537 394	3 484 373	3 493 592	3 494	
Myyntitulot	2 552 673	2 598 873			
Tuet ja avustukset	979 281	882 500			
Muut toimintatulot	5 440	3 000			
TOIMINTAMENOT	-3 235 025	-3 513 697	-3 545 234	-3 546	
Henkilöstömenot	-1 997 951	-1 755 743			
Palvelujen ostot	-651 745	-1 154 354			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105 804	-110 800			
Avustukset	-267 955	-263 500			
Muut toimintakulut	-211 571	-229 300			
TOIMINTAKATE	302 369	-29 324	-51 643	-52	
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	2 237	4 000	3 000	3	
Korkotulot	2 051	4 200			
Muut rahoitustulot	203				
Korkomenot					
Muut rahoitusmenot	-17	-200			
VUOSIKATE / TILIKAUDEN TULOS	304 606	-25 324	-48 643	-49	
Siirto / Pohjois-Savon kehittämisrahasto	5 857	-3 000	0		
Tuloutus vuokrantasausrahastosta	49 000	49 000	49 000	49	
Tilinpäätössiirto P-S:n kehittämisrahastoon	-200 000				
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	159 463	20 676	357	0	
TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT					
Toimintakate % (100 * Toimintakate/Toimintatuotot)	8,55	-0,84	-1,48	-1,49	
Vuosikate / Poistot % (Liitolla ei ole poistoja)					
Taseen kertynyt ylijäämä, 1000 €	687	708	708	708	
*) maakuntaudistus 1.1.2019					

Talousarvion ja taloussuunnitelman rahoitusosa

	TP 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019
				1 000 €	*)
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	304 606	-25 324	145	-49	
Rahoituksen rahavirta					
Oman pääoman muutokset	-2 454				
Vaikutus maksuvalmiuteen	302 152	-25 324	145	-49	
*) maakuntaudistus 1.1.2019					

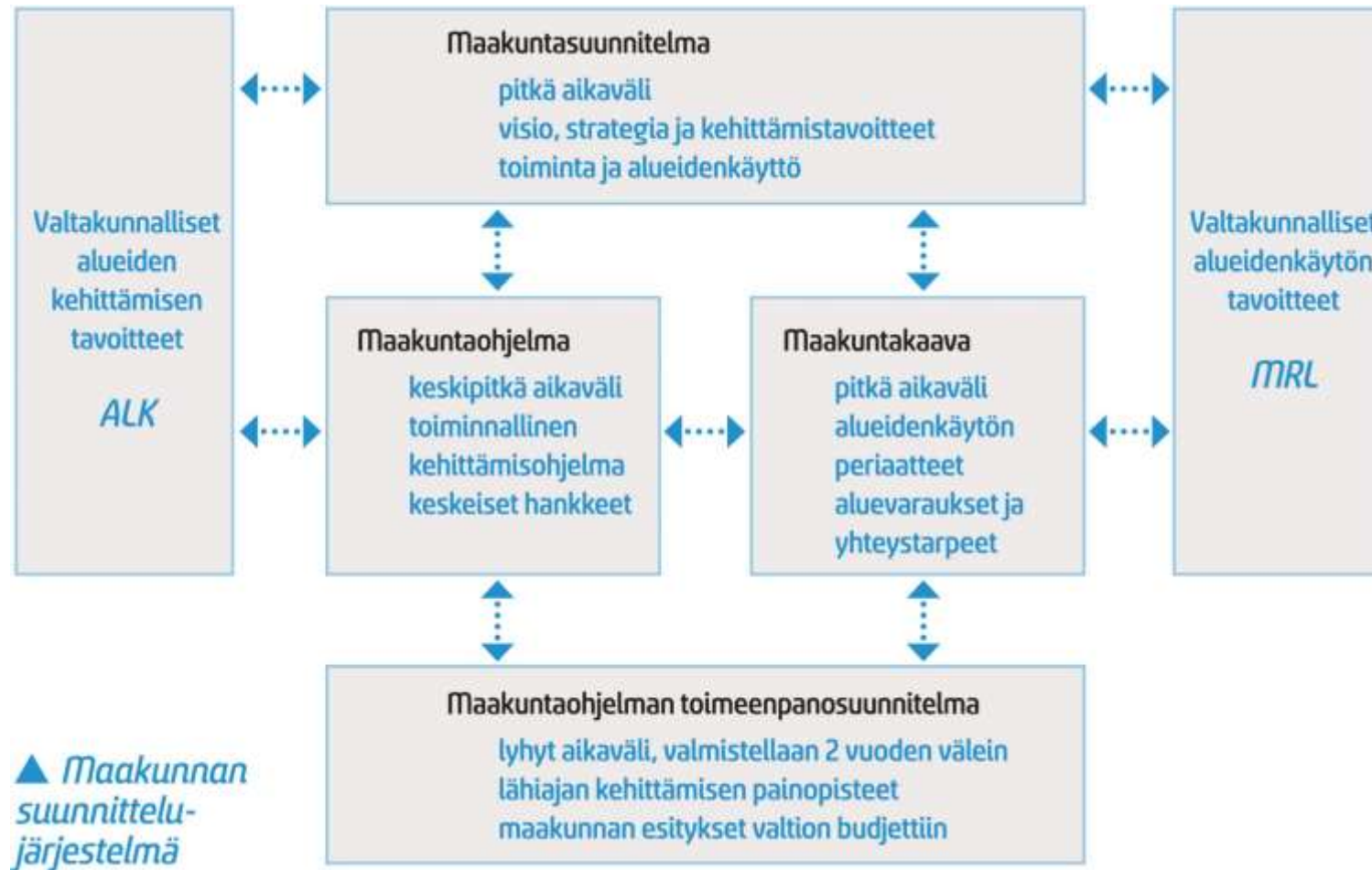
Jäsenkuntien maksuosuusarviot vuodelle 2017

Kunta	Maksuunpantua kunnallisveroa vastaava verotettava tulo (euroa), verovuosi 2014	Jako-osuus %	Maksuosuus 2016 (€) lopullinen	Maksuosuusarvio (€) 2017	Muutos (€) 2016/2017
Iisalmi	321 665 300	8,75	204 390,08	206 434,00	2 043,92
Juankoski	64 344 177	1,75	40 885,08	41 293,93	408,85
Kaavi	35 043 733	0,95	22 267,22	22 489,89	222,67
Keitele	29 866 893	0,81	18 977,79	19 167,57	189,78
Kiuruvesi	102 815 835	2,80	65 330,44	65 983,75	653,31
Kuopio	1 779 855 270	48,42	1 130 941,32	1 142 250,86	11 309,55
Lapinlahti	128 076 511	3,48	81 381,39	82 195,21	813,82
Leppävirta	143 437 031	3,90	91 141,65	92 053,08	911,43
Pielavesi	52 716 678	1,43	33 496,82	33 831,80	334,98
Rautalampi	40 738 753	1,11	25 885,90	26 144,77	258,87
Rautavaara	18 699 768	0,51	11 882,06	12 000,88	118,82
Siilinjärvi	353 140 099	9,61	224 389,55	226 633,47	2 243,92
Sonkajärvi	52 032 121	1,42	33 061,85	33 392,47	330,62
Suonenjoki	96 477 164	2,62	61 302,77	61 915,81	613,04
Tervo	17 887 661	0,49	11 366,04	11 479,70	113,66
Tuusniemi	31 227 735	0,85	19 842,49	20 040,91	198,42
Varkaus	336 983 818	9,17	214 123,65	216 264,91	2 141,26
Vesanto	24 465 545	0,67	15 545,71	15 701,17	155,46
Vieremä	46 679 386	1,27	29 660,65	29 957,26	296,61
Pohjois-Savo	3 676 153 477	100,0	2 335 873,00	2 359 232,00	23 359,00
Kuopion kaupunki on pyytänyt Juankosken ja Kuopion osuudet erillisinä.					
Lopulliset maksuosuudet määräytyvät vuoden 2015 verotustietojen valmistuttua syksyllä 2016.					

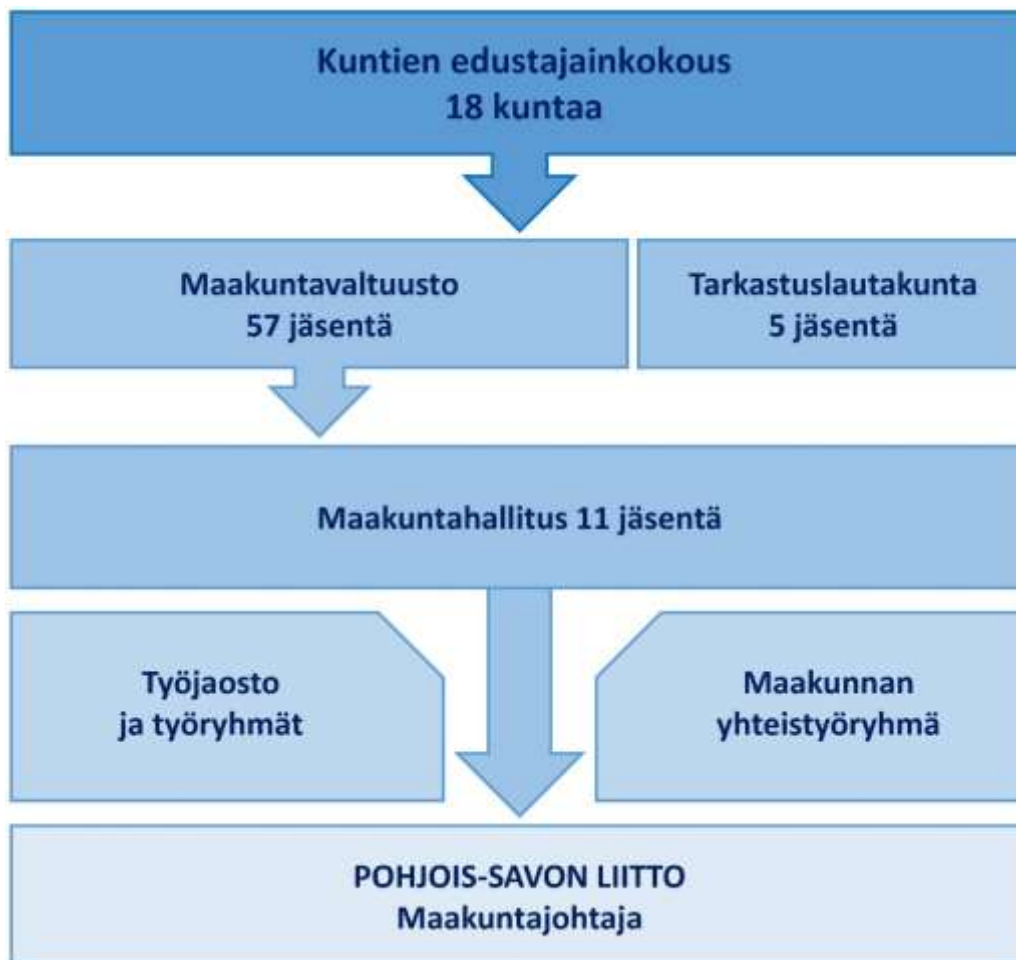
Pohjois-Savon kehittämisrahasto/maksuosuusarviot vuodelle 2017

Kunta	Maksuunpantua kunnallisveroa vastaava verotettava tulo (euroa), verovuosi 2014	Jako-osuus %	Maksuosuus 2016 (€) lopullinen	Maksuosuusarvio € 2017
Iisalmi	321 665 300	10,50	21 842,29	21 842,29
Kuopio	1 779 855 270	58,11	120 858,90	120 858,90
Siilinjärvi	353 140 099	11,53	23 979,55	23 979,55
Varkaus	336 983 818	11,00	22 882,47	22 882,47
Lapinlahti	128 076 511	4,18	8 696,88	8 696,88
Leppävirta	<u>143 437 031</u>	<u>4,68</u>	<u>9 739,92</u>	<u>9 739,92</u>
	3 063 158 029	100,00	208 000,00	208 000,00
Juankoski	64 344 177	10,50	5 458,27	5 458,27
Kaavi	35 043 733	5,72	2 972,74	2 972,74
Keitele	29 866 893	4,87	2 533,59	2 533,59
Kiuruvesi	102 815 835	16,77	8 721,80	8 721,80
Pielavesi	52 716 678	8,60	4 471,92	4 471,92
Rautalampi	40 738 753	6,65	3 455,84	3 455,84
Rautavaara	18 699 768	3,05	1 586,29	1 586,29
Sonkajärvi	52 032 121	8,49	4 413,85	4 413,85
Suonenjoki	96 477 164	15,74	8 184,09	8 184,09
Tervo	17 887 661	2,92	1 517,40	1 517,40
Tuusniemi	31 227 735	5,09	2 649,03	2 649,03
Vesanto	24 465 545	3,99	2 075,40	2 075,40
Vieremä	<u>46 679 386</u>	<u>7,61</u>	<u>3 959,78</u>	<u>3 959,78</u>
	<u>612 995 448</u>	100,00	<u>52 000,00</u>	<u>52 000,00</u>
Pohjois-Savo	3 676 153 477		260 000,0	260 000,00
Maksuosuudet määräytyvät siten, että Iisalmi, Kuopio, Siilinjärvi, Lapinlahti ja Leppävirta maksavat 80 % ja muut kunnat 20 %.				
Vuoden 2017 maksuosuudet ovat vuoden 2016 tasossa.				
Kuopion kaupunki on pyytänyt Juankosken ja Kuopion osuudet erillisinä.				
Lopulliset maksuosuudet määräytyvät vuoden 2015 verotustietojen valmistuttua syksyllä 2016.				

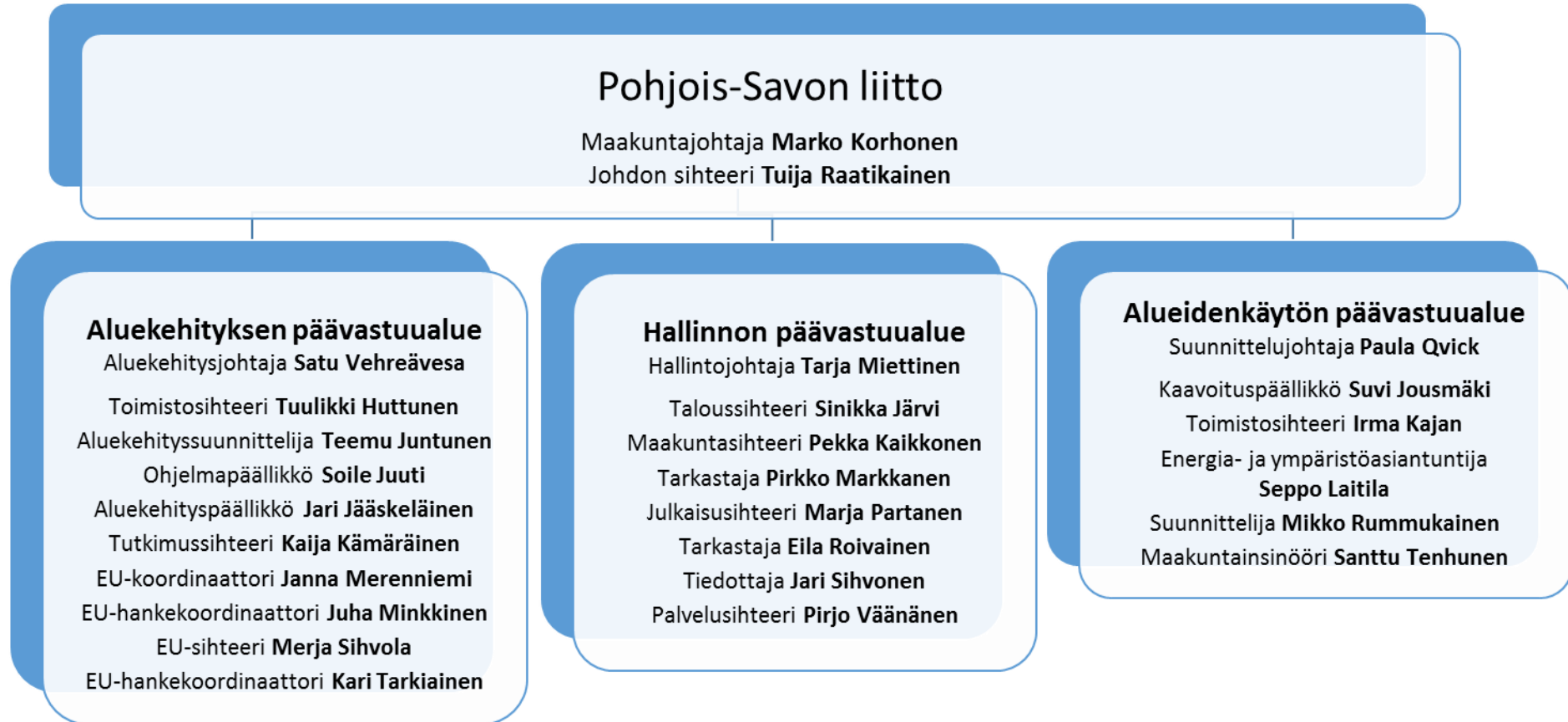
Liite 1. Maakunnan suunnittelujärjestelmä

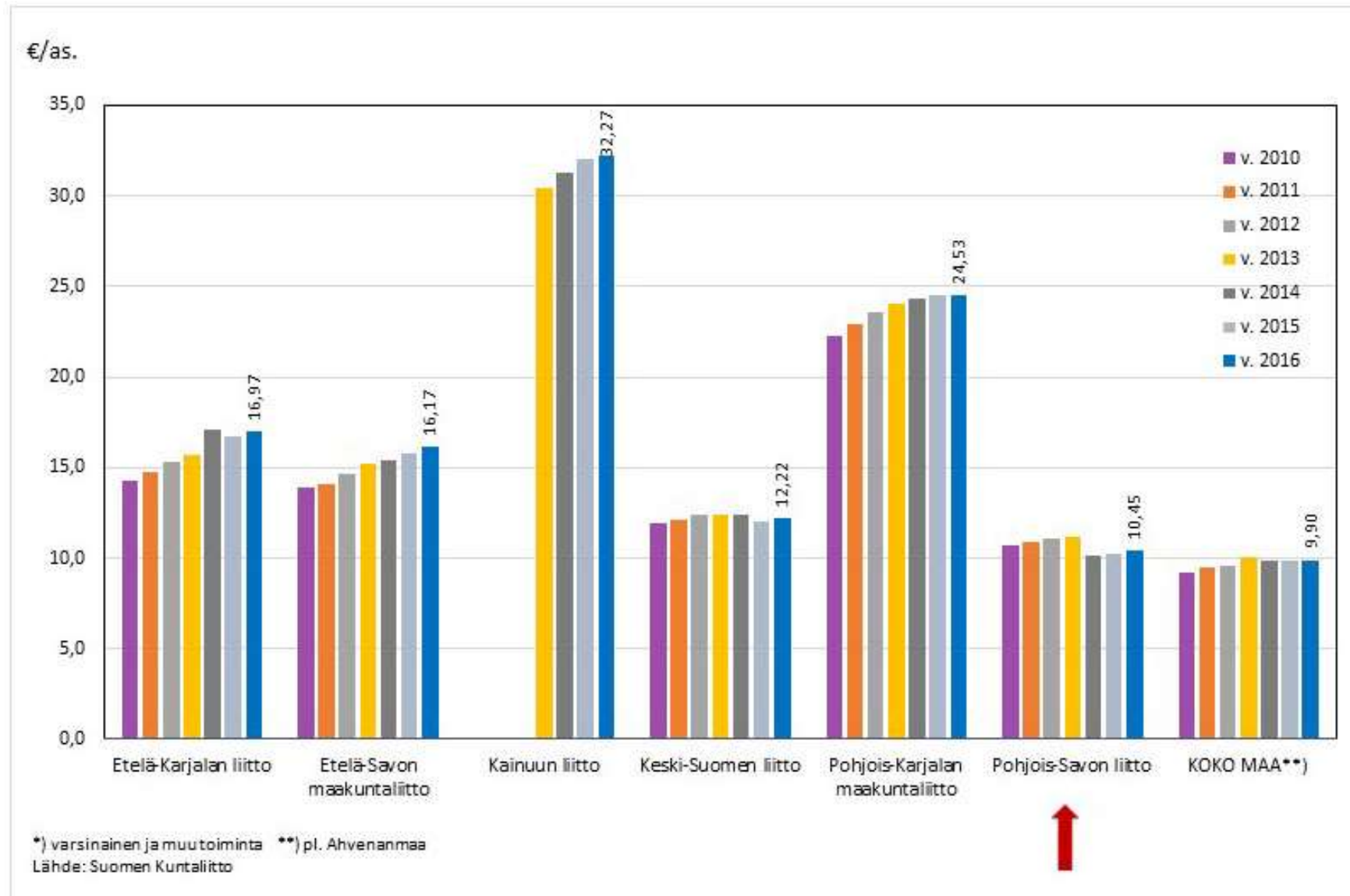
Liite 2. Pohjois-Savon liiton organisaatio

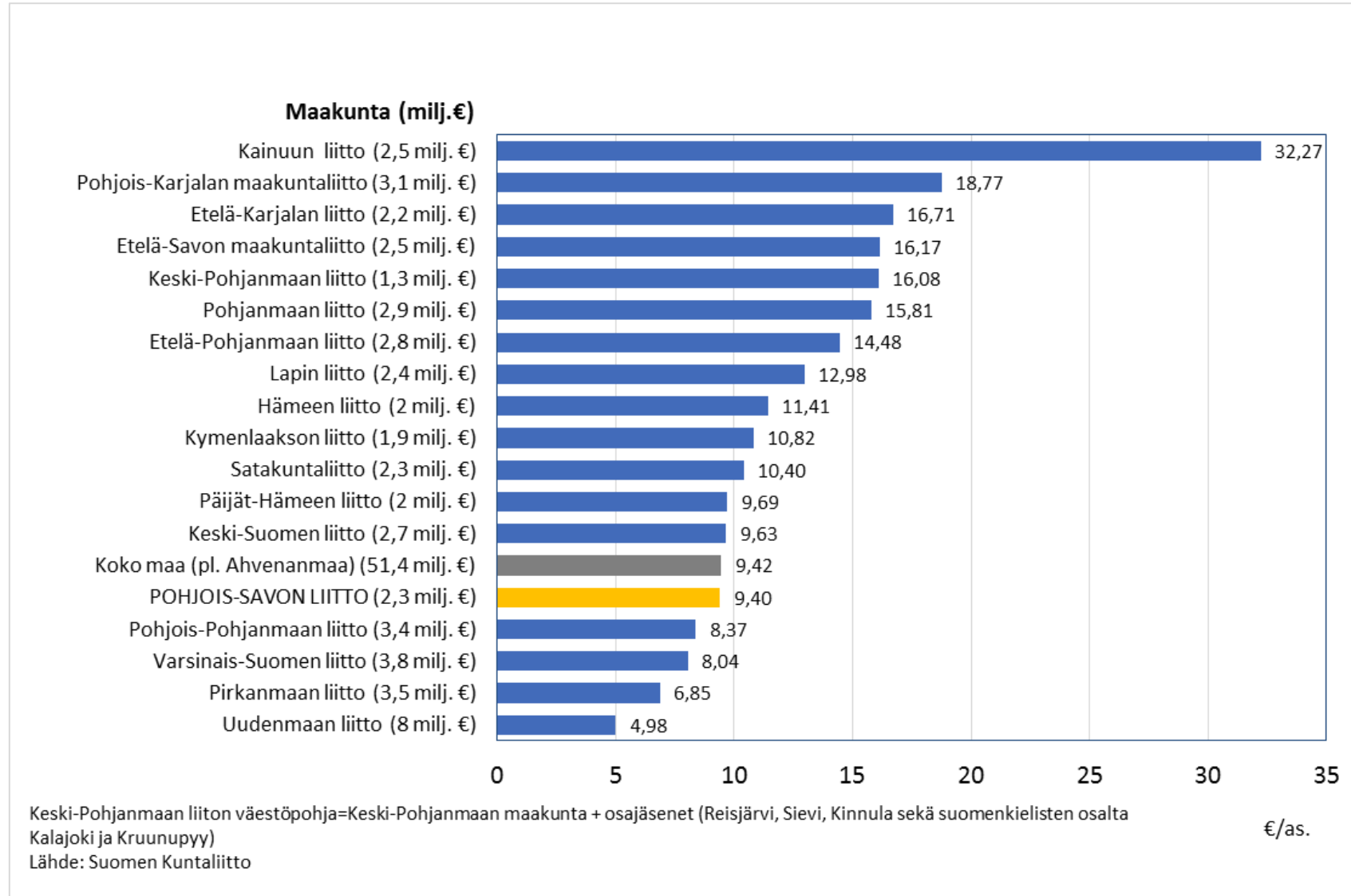
Liite 3. Henkilöstöorganisaatio 2017

Liite 4. Jäsenkuntien maksuosuudet (€/as) maakuntien liittoihin v. 2010-2016

Liite 5. Maakuntien liittojen jäsenkuntien maksuosuudet, varsinainen toiminta, talousarvio v. 2016 (euroa/asukas)

Liite 6. Pohjois-Savon toteutunut kehitys sekä maakuntaohjelman tavoitteet vuodelle 2017

	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2017 Tavoite
Muuttoliike ja väestö								
Väestö	253 759	247 943	248 130	248 233	248 430	248 407	248 129	248 530
Kokonaisnettomuutto (henkilöä)	-1535	-17	443	557	580	581	301	360
Kokonaisnettomuutto (%-osuus väestöstä)	-0,60	-0,01	0,18	0,22	0,23	0,23	0,12	0,14
Luonnollinen väestönkasvu (%-osuus väestöstä)	-0,07	-0,09	-0,11	-0,19	-0,15	-0,15	-0,24	-0,12
Vanhushuoltosuhte (65 vuotta täyttäneet 15-64 -vuotiaista, %)	25,5	30,2	31,5	32,6	33,9	35,2	36,4	39,8
Kilpailukyky								
BKT, koko maa=100	74,5	79,6	82,8	81,9	81,7			80
BKT, €/asukas	19 613	27 755	30 237	30 239	30 452			30 800
Liikevaihdon kasvu (%)		6,0	6,5	3,7	-0,2	-0,6		6
Aloittaneet yritykset %:na lopettaneista yrityksistä		139,1	121,8	103,6	96,3	95,4		130
Väestön tulotaso (käytettävissä olevat tulot/as)	11 355	17 056	17 969	18 301	19 075			18 500
Talouden tasapaino								
Työttömyysaste (työvoimatutkimus)	11,8	10,0	10,3	8,2	8,1	8,6	9,7	7
Työllisyysaste (työvoimatutkimus)	61,3	63,7	63,6	65,4	67,1	67,2	65,6	67
Työpaikat (työlliset 1000 henk.,työvoimatutkimus)	103	105	104	106	108	108	104	104
Osaaminen								
Tutkinnon suorittaneiden osuus 15-vuotta täyttäneistä (%)	58,2	66,8	67,7	68,6	69,7	70,7		72
Peruskoulun jälkeistä tutkintoa vailla olevat 25-29-vuotiaat (% osuus 15-vuotta täyttäneistä)	15,0	13,8	13,5	13,2	12,6	12,2		12
Kolmen suurimman toimialan osuus työpaikoista (%)		43,8	43,7	44,1	42,7			45
T&k-rahoitus, Pohjois-Savon osuus koko maasta (%)	1,9	2,3	2,1	2,3	2,2	2,2		2,5
Yritysten osuus P-Savon t&k-menoista %	35,7	34,4	35,8	35,9	35,6	33,9		42

